

Az 1980-ban épült, majd 1996-ban bővített templom

Az emlékpark történelmi személyiségek szobraival. Boa Endre munkái

Egy gyönyörű pince a homokkomáromi Csinga-hegyen

A Csinga-hegyen sok szobrot készítettek az ott táborozó fagaragók

A legszebb nevű falvak között

Fűzvölgy gondolatban már a sváb betelepülés háromszázadik évfordulójára készül

GYÖRFFY ISTVÁN
zalaihirlap@zalaihirlap.hu

FÜZVÖLGY Az egyik országos hírportál a legszebb nevű magyar településeket kereste. Füszvölgy az első tíz között végzett. Ez a történet jut eszembe, amikor egy napsütéses reggelen megérkezem Füszvölgyre, de nem a név miatt, hanem mert olyan tisztán ragyog a falu, hogy ezzel is versenyezni lehetne. Említem is Szabó István polgármesternek.

– A közmunkások hetente kétszer összegyűjtik a közterületeken a szemetet, ez a mi előírásunk, ők viszont önszorgalomból a csikketeket is összegyűjtik. A környék sváb falvai közül a miénk a legkisebb, de kényesek vagyunk a környezetre. Füszvölgy határa is kicsi, a látványosabb táji környezetet a szomszédos Magyar-szerdahely és Homokkomárom határában találhatók, nem véletlen, hogy sok füszvölgyinek ott van, vagy inkább csak volt szőlője, pincéje.

A „Mert az Ön faluja is rajta van a térképen!” turisztikai sorozatunk legutóbbi, Magyar-szentmiklósról megjelent riportjában már érintettük a környék történelmét, amely a német családok 1722-es betelepítésétől kezdve főbb történéseiben részben azonos volt ezekben a falvakban. Viszont Füszvölgnél is felbukkantak

újabb, az identitás fogódzót kereső települések számára fontos történetek. Mint már említettük, 1722-ben Füszvölgyet, Hosszúvölgyet és Magyar-szentmiklóst kizárólag német lakosokkal élesztették újjá.

Fűzvölgynek a németek megjelenése előtti története is érdekes. Az 1940-es években dr. Horváth László régész terepbejáráskor találta meg a római kori Borostyán út maradványait, ami Alsó-Lendváról ágazott el, s a Kanizsai-berket ebben az irányban került el. Füszvölgy határában egy római katonai tábor, castrum nyomára is bukkantak. A középkorban kevés nyom maradt fenn a faluról, az is csak közvetetten jelzi létezését. Domonyai Tamás 1519-ben egy magyar-szentmiklósi kúriát 10 hold földdel, egy réttel Füszvölgyben és egy fél jobbágytelket, valamint szőlőt adott el. Azt azonban nem tudni, hogy a „Fűzvölgyben” név említése határrezt vagy lakott helyet jelölt-e. Az viszont már pontosan tudható, hogy Kanizsa felszabadulása után megkez-

Az ő mamájának a testvére volt az első, akinek 1920-ban magyar férje lett

dődtek a birtokadásvételek. A Füszvölgy környéki területek legnagyobb vásárlója báró Scheckendorf Farkas Kristóf várkapitány volt, aki itt allódi-umot (föld, amely nem tartozik a feudális köteleességekhez vagy terhekhez) létesített. Mivel a környéken földet művelő munkaerő nem volt, külföldiekkel akarta betelepíteni a birtokot. Neki, majd özvegy feleségének ez nem sikerült, ezért 1717-ben 8000 forintért eladták a birtokot báró Esch Ferenc császári és királyi ezredesnek, aki a németországi Rajna vidékről, Koblenzből szerveztette a környékre telepeket.

A legkorábbi, változatlan szövegű leírás és térkép a 18. századból, 1796-ból való: „Fűzvölgy. Frajocz. Frajviz. Elegyes falu Szala Várme-gyében, földes Ura Gróf Batthyányi Uraság, fekszik Homok Komáromtól nem messze, mellyhez vidékje hasonlít, és ennek filiája. Határja homokos, szőlő hegye, erdeje van, borainak eladására is meglehetősen módgya, második Osz-tálybéli.”

A mostani faluköszöntő táblán a német nyelvű helyi-ségnév: Freywis, ami szabad, megváltott rétet jelent.

A 78 éves Schmidt József és felesége, a szomszédos Hosszúvölgyről származó Nith Erzsébet szívesen beszél a régi emlékekről.

– A betelepülő ösöm bíró volt, neki dupla juttatás járt.

Sírt, amikor megkapták a földet, hogy mivel veti be. Sokáig őrizték a nyelvet, de amikor az első világháborúban német katonák érkeztek ide, s meghallották a tájszólásukat, kinevették őket. Na, ezután felhagytak a német beszéddel. Az is fontos, hogy először csak egymás között házasodtak – mondja Schmidt József, aki a falu díszpolgára.

A családdal lakik a feleség édesanyja, aki már 92 éves. Az ő mamájának a testvére volt az első, akinek 1920-ban magyar férje lett.

– Tizenöt éve voltunk Koblenzben. Hatalmas város. A temetőben azonban találtunk az itteniekhez hasonló neveket – mondja Erzsike.

„Új hazában” címmel Balla Lőrinc nyugdíjas pedagógus dolgozta fel, s írta meg a térség német betelepülésének történetét.

– Mindenkinnek dolga van a földön, miután megszületik. Ez is a feladatunk volt. A környék páratlanul szép vidék. Nekem a magyarszerdahelyi hegyen van még több mint kétezer tő szőlőm. A környék legmagasabb pontja is ott van, 333 méteres, páratlan kilátással – mondja 93 éves vendéglátónk, akinek a könyv előszavában leírt gondolataiból idézünk: „...természetes, hogy mindenki a maga múltját akarja leginkább megismerni, és azt szereti a legjobban. Szeretném, amit csak lehet, felkutatni, megismertetni, köz-

Balla Lőrinc nyugdíjas tanár, az Új hazában című kötet szerzője

readni azzal a megjegyzéssel, hogy sokszorta több az, amit nem tudunk, mint amit eddig tudtunk vagy megtudhatunk ezután.”

– A temetőben az első tanítónk, Horváth Pál sírkertjében – a falunak 1836-ban saját iskolája volt, ahol magyar és német nyelven oktattak – özszegyűjtöttük az elhagyott sírköveket. Az a tervünk, hogy az összes, erre a célra jelölt követ egybegyűjtjük. Sajnos a régi tanító sírköve nincs meg, csak a feleségéé, aki 1902-ben hunyt el. A lélekharangot a napokban állítottuk fel a ravatalozó elé – mutatja a polgármester.

A példásan gondozott temető erdő felőli részén fehérlenek a nyíló hóvirágok. A temető melletti erdő alatt egy természetvédelem óvta mező, a vándorló homokbuckák találhatóak. A faluban, a temető felől érkező emlékpark fogadja a látogatót. A Nagy-Magyarországot ábrázoló emlékfal előtt Árpád vezér, Szent István és Szent László király, valamint Szent Erzsébet szobra látható.

– A faluházban tegnap tartottuk a generációk találkozója ünnepi programunkat, nem volt időnk még kitakarítani – szabadkozik Szabó István a faluházban, majd megmutatja a faluház melletti rendezvényteret a közösségi kemencével, a játszótérrel és a szabadtéri felnőtt fitneszparkkal.

A közeli templomban – ami közösségi összefogással épült 1980-ban, s '96-ban már bővíteni is kellett – látható a koblenzi zászló. Közben Szabó István elmondja, mindössze

Szabó István polgármester: Már most 2022-re gondolunk

négy ház eladó a faluban, s ha el is indul a falusi csok, nem sok érdeklődőt tudnak fogadni. Sűrű a települést érintő buszjárat, csak hétvégén nincsenek buszok, holott valamikor szombaton és vasárnap százával hozták ezek a járművek a hegyekbe a kanizsaiakat, mert igen sokuknak volt itt szőlője.

Az igazi turisztikai vonzást a magyarszerdahelyi, de főleg a homokkomáromi hegy jelenti, amit érint a kéktúra útvonala is. Ez utóbbira, a zalai borvidék egyik legnagyobb egybefüggő szőlőterületére igyekszünk. A borvidék lelke a Csinga-hegy. Itt áll Tislér Zoltán fagaragó pincéje, ahol évek óta rendeznek alkotótábor faragóknak, s környezetben tartják a Csinga-hegyi napokat. A szobros környezetben élmény kirándulni.

– Homokkomárommal, Hosszúvölgyvel és Magyar-szentmiklóssal 2011-ben rendeztük meg a Hegyek-völgyek napokat. Szerettük volna ezt az itteni svábság hagyományos ünnepévé tenni, de a többiek kiszálltak a programból. Pedig szükséges volna az ilyen hírverés, s akkor nem csak a Füszvölgyi Dalostársak énekegyüttesünk vinné a hírt. Szeretnénk ezt újra-élesíteni, s már most 2022-re gondolunk, akkor lesz háromszáz éve, hogy őseink ebbe az országba, s erre a vidékre költöztek – köszön el Szabó István.

Schmidt József és felesége, a szomszédos Hosszúvölgyről származó Nith Erzsébet és az asszony 92 éves édesanyja

A faluház, mögötte rendezvényteret, közös kemencével, játszótérrel, felnőtt fitneszparkkal és sportpályával

FOTÓK: A SZERZŐ

Látogasson el weboldalunkra!
ZAOL a Zala megyei hírportál